

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E FINANCAVE DHE EKONOMISË
Agjencia Kombëtare e Arsimit, Formimit Profesional dhe Kualifikimeve

SKELETKURRIKULI

Për Drejtimin Mësues

**SHERBIME MJETESH
TRANSPORTI**

**Niveli IV i KSHK
(1 vjeçar)**

Kodi: M-IV-23

Miratoi:

MINISTRI

Tiranë, 2023

Përmbajtja:

I. Qëllimet e arsimit profesional në drejtimin “Shërbime mjetesh transporti”, niveli IV i Kornizës Shqiptare të Kualifikimeve (KSHK).

II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Shërbime mjetesh transporti”, niveli IV i KSHK.

1. Kërkesat e pranimit të nxënësve në arsimin profesional në drejtimin “Shërbime mjetesh transporti”, niveli IV i KSHK.
2. Kompetencat e përgjithshme të nxënësve në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Shërbime mjetesh transporti”, niveli IV i KSHK.
3. Kompetencat profesionale të nxënësve në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Shërbime mjetesh transporti”, niveli IV i KSHK.
4. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtejshëm në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Shërbime mjetesh transporti”, niveli IV i KSHK.

III. Planin mësimor për drejtimin “Shërbime mjetesh transporti”, niveli IV i KSHK.

IV. Udhëzime për planin mësimor.

V. Udhëzime për procesin mësimor.

VI. Udhëzime për vlerësimin dhe provimet.

VII. Të dhëna për certifikatën që fitohet në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Shërbime mjetesh transporti”, niveli IV i KSHK.

VIII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.

IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale të detyruar.

I. Qëllimet e arsimit profesional në drejtimin “Shërbime mjetesesh transporti”, niveli IV i KSHK.

Qëllimi kryesor i arsimit profesional në drejtimin “Shërbime mjetesesh transporti”, niveli IV i KSHK, është *“zhvillimi i personalitetit të nxënësve për të jetuar në përshtatje me botën që i rrethon dhe përgatitja e tyre për t’u punësuar në veprimtaritë profesionale që lidhen drejtpërdrejt me shërbimet e mirëmbajtjes dhe riparimit të mjeteve të transportit, si dhe për të vijuar arsimin e lartë dhe formimin profesional të mëtejshëm”*. Për të realizuar këtë, shkolla profesionale u krijon nxënësve:

- mundësi të përshtatshme për të nxënë, pavarësisht nga gjinia, raca, besimi dhe aftësitë;
- mundësi për të gjithë, për të zhvilluar kompetencat profesionale, të bazuara në njohuritë, shprehjet, qëndrimet dhe vlerat, të mjaftueshme për të lehtësuar punësimin dhe përparimin drejt formimit profesional dhe arsimit të mëtejshëm;
- mbështetje për t’u njohur me parimet e zhvillimit të qëndrueshëm, me rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe për t’i zbatuar ato me rreptësi;
- mbështetje për t’u njohur me teknologjitë e proceset teknologjike bashkëkohore e të perspektivës, që lidhen me kualifikimin profesional përkatës;
- mbështetje për të zhvilluar ndjenjën e disiplinës, kuriozitetin intelektual dhe profesional, aftësitë sipërmarrëse dhe menaxhuese, si dhe vlerat morale;
- mbështetje për t’u zhvilluar psikologjikisht dhe fizikisht, për të përballuar vështirësitë që do të ndeshin gjatë veprimtarive të ardhshme profesionale dhe akademike;
- mbështetje për të zhvilluar frymën e tolerancës dhe të mirëbesimit nëpërmjet përvojës së punës.

II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Shërbime mjetesesh transporti”, niveli IV i KSHK.

1. Kërkesat e pranimit të nxënësve në arsimin profesional në drejtimin “Shërbime mjetesesh transporti”, niveli IV i KSHK.

Në shkollat që ofrojnë arsimin profesional në drejtimin “Shërbime mjetesesh transporti”, niveli IV i KSHK, kanë të drejtë të regjistrohen të gjithë të rinjtë që:

- kanë mbaruar arsimin profesional në një nga profilet e nivelit III të KSHK, të drejtimin mësimor “Shërbime mjetesesh transporti”;
- janë të aftë fizikisht dhe mendërisht të përballojnë kërkesat e këtij niveli të arsimit profesional.
- kanë aftësi të kufizuara, por për të cilët shkolla krijon kushte dhe përshtat programin në përputhje me paaftësitë që shfaqin.

Në raste të veçanta kur kërkesat për të ndjekur këtë shkollim janë më të larta se kapacitetet reale të këtyre shkollave, atëherë, MFE përgatit udhëzime të veçanta me kritere të posaçme pranimi për këto shkolla.

2. Kompetencat e përgjithshme të nxënësve në përfundim arsimit profesional në drejtimin “Shërbime mjetesesh transporti”, niveli IV i KSHK.

Në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Shërbime mjetesesh transporti”, niveli IV i KSHK, nxënësi do të zotërojë këto kompetenca të përgjithshme kryesore:

- Të komunikojë në mënyrë korrekte me shkrim e me gojë për të shprehur mendimet e ndjenjat e tij dhe për të argumentuar opinionet për çështje të ndryshme.
- Të përdorë burime dhe teknika të ndryshme të mbledhjes dhe të shfrytëzimit të informacioneve të nevojshme për zhvillimin e tij personal dhe profesional.
- Të nxisë potencialin e tij të brendshëm në kërkim të vazhdueshëm për zgjidhje të reja më efektive dhe më eficiente.
- Të angazhohet fizikisht, mendërisht dhe emocionalisht në kryerjen e detyrave të ndryshme në kontekstin profesional, personal dhe shoqëror.
- Të respektojë rregullat dhe parimet e një bashkëjetese demokratike në kontekstin e integriteteve lokale, rajonale dhe ndërkombëtare.
- Të manifestojë guxim dhe aftësi sipërmarrëse e menaxhuese për të ardhmen e tij.
- Të tregojë vetëkontroll dhe përshtatshmëri gjatë ushtrimit të veprimtarive të tij.
- Të organizojë drejt procesin e të nxënës të tij dhe të shfaqë gadishmërinë dhe vullnetin për të nxënë gjatë gjithë jetës.
- Të respektojë parimet e punës në grup dhe të bashkëpunojë aktivisht në arritjen e objektivave të pranuar.
- Të vlerësojë dhe vetvlerësojë nisur nga kritere të drejta si bazë për të përmirësuar dhe çuar më tej arritjet e tij.

3. Kompetencat profesionale të nxënësve në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Shërbime mjetesht transporti”, niveli IV i KSHK.

Në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Shërbime mjetesht transporti”, niveli IV i KSHK, nxënësi do të jetë i aftë të zhvillojë më tej kompetencat profesionale të fituara në njërin nga profilet mësimore të nivelit III të KSHK, si dhe të ushtrojë kompetenca të tjera profesionale, si më poshtë:

- Të hartojë një plan-bisnesi që lidhet me veprimtaritë në shërbimet e mjeteve të transportit.
- Të kryejë llogaritje ekonomike që lidhen me veprimtaritë në shërbimet e mjeteve të transportit.
- Të bëjë planifikimin dhe organizimin e punës në një servis tipik për shërbimet në mjetet e transportit.
- Të organizojë mirëmbajtjen e mjedisit dhe mjeteve të punës së servisit të mjeteve të transportit.
- Të kryejë menaxhimin e burimeve njerëzore, materiale dhe financiare gjatë veprimtarive në shërbimet e mjeteve të transportit.
- Të interpretojë, plotësojë dhe përgatisë dokumentacionin teknik dhe financiar që lidhet me veprimtaritë në shërbimet e mjeteve të transportit.
- Të zbatojë bazën ligjore që i referohet veprimtarive në shërbimet e mjeteve të transportit.
- Të zbatojë standartet teknike, kombëtare dhe ndërkombëtare, që veprojnë në shërbimet e mjeteve të transportit.
- Të kryejë diagnostikimin (përfshirë edhe atë me mjete digjitale) e parregullsive në mekanizmat dhe sistemet e mjeteve të transportit.
- Të kryejë mirëmbajtjen dhe riparimin e sistemeve moderne të mjeteve të transportit.
- Të kryejë diagnostikimin, mirëmbajtjen dhe zëvendësimin e pjesëve në automjetet hibride dhe elektrike.
- Të realizojë shpëputjen e burimit të tensionit të lartë në automjetet hibride dhe elektrike.
- Të realizojë shërbimin e baterive në automjetet hibride dhe elektrike.

- Të kryejë kontrollin e cilësisë së punimeve të kryera.
- Të përzgjedhë, porositë dhe të shesë pjesët e këmbimit për mjetet e transportit.
- Të përdorë teknologjinë e informimit dhe komunikimit për shërbimet në mjetet e transportit.
- Të përdorë dhe mirëmbajë veglat, pajisjet dhe materialet e punës.
- Të kryejë veprimet kryesore për të dhënë ndihmën e shpejtë për të dëmtuarit në punë.
- Të zbatojë protokollet dhe rregullat e sigurisë në punë.
- Të zbatojë rregullat e mbrojtjes së mjedisit në funksion të zhvillimit të qëndrueshëm.
- Të përdorë mjete digjitale në funksion të veprimtarisë profesionale.
- Të zbatojë parimet e komunikimit dhe të etikës profesionale gjatë veprimtarive profesionale në shërbimet e mjeteve të transportit.

4. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtijshëm në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Shërbime mjeteve të transportit”, niveli IV i KSHK.

Përfundimi me sukses i arsimit profesional në drejtimin “Shërbime mjeteve të transportit”, niveli IV i KSHK, e pajis nxënësin me Diplomën e Maturës Shtetërore Profesionale, si dhe me Çertifikatën e teknikut të shërbimeve të mjeteve të transportit. Ky kualifikim i jep nxënësit mundësinë që t’i drejtohet tregut të punës për punësim në serviset ose kompanitë që ofrojnë shërbimet për mjetet e transportit, në kompanitë që bëjnë tregtimin e mjeteve të transportit ose të pjesëve të këmbimit për mjetet e transportit, si dhe në veprimtari të tjera në kuadrin e shërbimeve të mjeteve të transportit. Gjithashtu, nxënësi mund të vetëpunësohet në kuadrin e një biznesi në fushën e shërbimeve të mjeteve të transportit.

Me përfundimin e këtij niveli, nxënësi ka mundësi për vazhdimin e arsimit të mëtijshëm në nivelin pas të mesëm ose në nivelin e studimeve universitare.

III. Plani mësimor për drejtimin “Shërbime mjeteve të transportit”, niveli IV i KSHK.

Plani mësimor për drejtimin “Shërbime mjeteve të transportit”, niveli IV i KSHK (1 vjeçar).			
Nr	Kodi	Lëndët dhe modulet mësimore	Orët javore/ vjetore
			Klasa 13
A.		Lëndët e përgjithshme (Gjithsej)	15/16 (480/512)
1		Gjuhë shqipe	1
2		Letërsi	1
3		Gjuhë e huaj e parë	2
4		Gjuhë e huaj e dytë (me zgjedhje të lirë)	(1)
5		Matematikë	2
6		Fizikë	1
7		Biologji	2
8		Shkenca sociale	1
9		Histori	1
10		Gjeografi	1

11		TIK	1
12		Edukim fizik, sporte, shëndet	2
B.		Lëndët profesionale (Gjithsej)	9 (306)
1	L-17-157-22	Bazat e sipërmarrjes	2
2	L-05-198-12	Mjedisi dhe zhvillimi i qëndrueshëm	1
3	L-18-298-23	Organizimi dhe ligjshmëria në shërbime mjetesh transporti	1
4	L-18-300-23	Diagnostikimi i parregullsive në mjetet e transportit	2
5	L-18-301-23	Sistemet moderne në mjetet e transportit	2
6	L-18-633-23	Ndërtimi dhe shërbimi i automjeteve elektrike dhe hibride	1
C.		Module të detyruar të praktikës profesionale (Gjithsej)	6 (192)
1	M-18-867-23	Punime diagnostikuese në mjetet e transportit	93
2	M-18-868-23	Shërbime në sistemet moderne të mjeteve të transportit	33
3	M-18-1975-23	Teknologjia digjitale në shërbime mjetesh transporti	33
4	M-18-1976-23	Shërbime në automjetet elektrike dhe hibride	33
		Gjithsej A+B+C	30/31 (960/ 992)

IV. Udhëzime për planin mësimor

Në klasën 13, viti shkollor ka gjithsej 36 javë (32 javë mësimore + 4 javë provime).

Një javë mësimore ka jo më shumë se 31 orë mësimore (teorike dhe praktike).

Një orë mësimore zgjat 45 minuta.

Kurrikuli i arsimit profesional në drejtimin “Shërbime mjetesh transporti”, niveli IV i KSHK, përbëhet nga 3 grupe elementesh kurrikulare:

- Lëndët e kulturës së përgjithshme, të përbashkëta për drejtimet e ndryshme të këtij niveli (programet e detajuara të tyre jepen në një dokument të veçantë të MAS).
- Lëndët e kulturës profesionale (programet e përgjithshme janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).
- Modulet e praktikave profesionale të detyruara (përshkruesit e tyre janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).

Rekomandohet që modulet e praktikës profesionale të realizohen në ndarje ditore 3 orëshe ose 6 orëshe.

V. Udhëzime për procesin mësimor.

Mësuesit e lëndëve teorike profesionale dhe instruktorët e moduleve të praktikave profesionale duhet të përzgjedhin dhe përdorin forma dhe metoda mësimdhënieje të tilla që të nxisin maksimalisht të nxënësit aktiv të nxënësve dhe të çojnë në krijimin e ta, të kompetencave profesionale dhe menaxheriale, të plota dhe të qëndrueshme.

E rëndësishme është që **planifikimi i mësimdhënies** të bazohet në një proces analize fillestare, i cili të marrë parasysh faktorë të tillë të rëndësishëm si, niveli i hyrjes së nxënësve, përmbajtja e hollësishme e lëndëve profesionale dhe e moduleve të praktikave

profesionale të parashikuara dhe shkalla e integritit të tyre, objektivat konkretë që do të arrihen, mundësitë reale që ka shkolla për realizimin e veprimtarive mësimore etj. Për këtë planifikim duhet një bashkëpunim i ngushtë i të gjithë personelit mësimdhënës dhe drejtues të shkollës.

Elementi kyç për arritjen e suksesit në një proces të nxëni, është *motivimi i nxënësve*. Njohja e vazhdueshme e nxënësve me shkallën e përmbushjes së objektivave nga ana e tyre përbën një mekanizëm të fuqishëm motivimi, i cili duhet të shihet me përparësi nga mësuesit.

Një element tjetër që ndihmon suksesin është *integrimi i teorisë me praktikën* e profesionit. Parimi i “të nxënit duke bërë” duhet të gjejë vendin e duhur në procesin e të mësuarit në shkollat profesionale të drejtimit mësimor “Shërbime mjetesh transporti”, niveli IV i KSHK. Mësuesit dhe instruktorët duhet të përdorin metoda të tilla të të mësuarit që zhvillojnë jo vetëm njohuritë teorike, shkathtësitë dhe shprehitë praktike të nxënësve, por edhe qëndrimet e tyre ndaj jetës, punës dhe shoqërisë në përgjithësi. *Puna në grup* dhe *Puna me projekte* janë dy nga format bazë të organizimit të mësimin (teorik ose praktik) për të zhvilluar *kompetencat kyçe*, të nevojshme për zgjidhjen e problemeve që kanë të bëjnë me veprimtarinë profesionale në veçanti dhe jetën e profesionistit të ardhshëm, në përgjithësi. Rekomandohet përdorimi i metodave të “*simulimit*” dhe të “*lojës me role*”, ku nxënësve tu jepen përgjegjësi në kryerjen e funksioneve menaxhuese dhe drejtuese.

Një parim tjetër që duhet respektuar nga mësuesit dhe instruktorët është fakti që *të nxënit nuk ndodh vetëm në mjediset e shkollës, por edhe jashtë tyre*. Dhënia e detyrave dhe puna kërkimore e pavarur e nxënësve ka një ndikim të dukshëm në formimin e tyre si profesionistë të ardhshëm të drejtimit profesional “Shërbime mjetesh transporti”.

Në rastin e nxënësve me aftësi të kufizuara, mësuesit duhet të përshtasin programet e lëndëve dhe përshkruesit e moduleve në përputhje me mundësitë e tyre, si dhe të krijojnë kushte për zbatimin e tyre.

VI. Udhëzime për vlerësimin dhe provimet përfundimtare.

Vlerësimi vjetor i nxënësve në lëndët teorike profesionale dhe modulet e praktikave profesionale bëhet nga vetë mësuesit dhe instruktorët përkatës, me metoda dhe instrumente vlerësimi të përgatitura ose përzgjedhura nga vetë ata. Vlerësimi i nxënësve të bëhet me nota ($4 \div 10$) si për lëndët teorike, ashtu edhe për modulet praktike, si gjatë vitit, ashtu edhe në provimet përfundimtare.

Në përfundim të klasës së 13-të, nxënësi i arsimuar në drejtimit mësimor “Shërbime mjetesh transporti”, niveli IV i KSHK, i nënshtrohet provimeve përfundimtare të mëposhtme:

- a) Provimeve të Maturës Shtetërore Profesionale (katër provime të detyruara), sipas udhëzimeve të MAS.
- b) Provimit të Praktikës Profesionale të Integruar.

Në provimet e Maturës Shtetërore Profesionale nxënësit do të vlerësohen për shkallën e përvetësimit të njohurive dhe shprehive të fituara gjatë katër viteve të shkollimit. Ndërsa në Provimin e Praktikës Profesionale të Integruar, nxënësit do të vlerësohen për shkallën e përvetësimit të kompetencave profesionale (njohurive, shprehive, vlerave dhe qëndrimeve), të nevojshme për të punuar në funksionet menaxhuese dhe drejtuese, gjatë ushtrimit të veprimtarive në shërbimet e mjeteve të transportit.

VII. Të dhëna për çertifikatën që fitohet në përfundim të arsimit profesional në drejtimin mësimor “Shërbime mjetesh transporti”, niveli IV i KSHK.

Me përfundimin e suksesshëm të arsimit profesional në drejtimin mësimor “Shërbime mjetesh transporti”, niveli IV i KSHK, shkolla profesionale e pajis nxënësin me Diplomën e Maturës Shtetërore Profesionale, me Certifikatën profesionale të nivelit IV të KSHK, si dhe me suplementin përkatës, të cilat njihen në territorin e Republikës së Shqipërisë. Sipas modeleve të miratuara nga MFE, këto dëshmi përmbajnë:

- a) Të dhënat për nxënësin, shkollën, vitin e përfundimit, kualifikimin e fituar etj.;
- b) Të dhëna për rezultatet e arritura nga nxënësi:
 - rezultatet në lëndët e përgjithshme, lëndët profesionale dhe modulet profesionale të klasës 13;
 - rezultatet e provimeve të Maturës Shtetërore Profesionale dhe të Praktikës Profesionale të Integruar.

VIII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.

1. Lënda “Bazat e sipërmarrjes” (L-17-157-22), kl. 13 – 64 orë

- Synimet e lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl. 13.

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl.13, nxënësit duhet:

- të analizojnë veçoritë e etikës dhe komunikimit në kontekstin e veprimtarisë së bizneseve
- të bëjnë vlerësimin e mundësive dhe rreziqeve në kontekstin e konceptimit të idesë së biznesit
- të përshkruajnë rëndësinë dhe strukturën e një plani biznesi
- të zbatojnë procedurat e regjistrimit dhe përshkruajnë fazat e zhvillimit të biznesit
- të konceptojnë strukturën organizative dhe përshkrimet e punës së personelit të një biznesi
- të përshkruajnë veçoritë e planifikimit, rekrutimit, seleksionimit dhe zhvillimit të burimeve njerëzore të një biznesi
- të analizojnë aspektet e buxhetimit të një biznesi
- të kryejnë llogaritje ekonomike në kuadrin e kontabilitetit financiar të një biznesi
- të llogarisin kostot dhe çmimet e produkteve e shërbimeve të një biznesi
- të analizojnë aspektet e marketingut dhe teknikat e shitjeve në një biznes
- të analizojnë rolin dhe teknikat e e-sipërmarrjes në veprimtarinë e bizneseve.
- të përshkruajnë dhe simulojnë veprimet individuale me bankat, në lidhje me llogaritë, transfertat, kreditë dhe investimet.
- të analizojnë llojet e siguracioneve personale dhe veprimet që kryhen me to.

- Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl.13 - 64 orë

Tema 1	Etika dhe komunikimi në biznes	4 orë
Tema 2	Konceptimi i idesë së biznesit, vlerësimi i mundësive dhe rreziqeve	6 orë
Tema 3	Hartimi i planit të biznesit	6 orë
Tema 4	Procedurat e regjistrimit të biznesit	6 orë
Tema 5	Struktura organizative dhe personeli i biznesit	5 orë
Tema 6	Planifikimi, rekrutimi, seleksionimi dhe zhvillimi i burimeve njerëzore	6 orë
Tema 7	Kostimi dhe çmimi i produkteve dhe shërbimeve	4 orë
Tema 8	Kontabiliteti financiar në kuadrin e biznesit	6 orë
Tema 9	Buxhetimi në biznes	4 orë
Tema 10	Marketingu dhe shitjet në biznes	9 orë
Tema 11	E – sipërmarrja	2 orë
Tema 12	Veprimet individuale me bankat	3 orë
Tema 13	Siguracionet personale	3 orë

2. Lënda “Mjedisi dhe zhvillimi i qëndrueshëm” (L-05-198-12), kl.13 – 32 orë

• Synimet e lëndës “Mjedisi dhe zhvillimi i qëndrueshëm”, kl. 13

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Mjedisi dhe zhvillimi i qëndrueshëm”, kl.13, nxënësit duhet:

- Të shpjegojnë kuptimin për “mjedisin” dhe “mbrojtjen e mjedisit”.
- Të shpjegojnë kuptimin për “zhvillimin e qëndrueshëm”.
- Të tregojnë sesi ndikon veprimtaria e njeriut në mjedisin rrethues
- Të përshkruajnë burimet kryesore të mjedisit jetësor.
- Të analizojnë marrëdhëniet midis zhvillimeve demografike dhe mjedisit jetësor.
- Të tregojë dhe japin shembuj të ndikimit të mbetjeve në mjedisin jetësor.
- Të përshkruajnë mekanizmat e monitorimit të burimeve mjedisore.
- Të përshkruajnë kuadrin ligjor dhe institucional ndërkombëtar, kombëtar dhe vendor në lidhje me mjedisin dhe zhvillimin e qëndrueshëm.
- Të përshkruajnë sistemet e menaxhimit të mjedisit.
- Të hulumtojnë dhe analizojnë problemet mjedisore në mjedisin vendor.
- Të planifikojnë dhe realizojnë veprimtari praktike për mbrojtjen e mjedisit vendor.

• Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Mjedisi dhe zhvillimi i qëndrueshëm”, kl.13 - 32 orë

Tema 1	Njohuri të përgjithshme për mjedisin dhe zhvillimin e qëndrueshëm	2 orë
Tema 2	Burimet kryesore të mjedisit dhe degradimi mjedisor	3 orë
Tema 3	Ndikimi i veprimtarisë së njeriut në mjedis.	3 orë
Tema 4	Zhvillimet demografike dhe mjedisi	3 orë
Tema 5	Shoqëria e konsumit dhe mbetjet	4 orë
Tema 6	Monitorimi i burimeve mjedisore	3 orë
Tema 7	Kuadri ligjor dhe institucional për mjedisin dhe zhvillimin e qëndrueshëm.	2 orë
Tema 8	Sistemet e menaxhimit të mjedisit	3 orë
Tema 9	<u>Veprimtari praktike</u> për analizën e problemeve dhe planifikimin e nismave mjedisore në nivel lokal.	3 orë
Tema 10	<u>Veprimtari praktike</u> për mbrojtjen e mjedisit lokal	6 orë

3. Lënda “Organizimi dhe ligjshmëria në shërbime mjetesh transporti” (L-18-298-23). Kl. 13 – 34 orë

• Synimet e lëndës “Organizimi dhe ligjshmëria në shërbime mjetesh transporti”, kl. 13.

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Organizimi dhe ligjshmëria në shërbime mjetesh transporti”, kl.13, nxënësit duhet:

- të shpjegojnë organikën e një servisi (ndërmarrjeje) për shërbimet e mjeteve të transportit;
- të tregojnë funksionet, detyrat dhe përshkrimet e punës së personelit në një servis tipik për shërbime mjetesh transporti.

- të përshkruajnë drejtimit e karrierës së teknikut të mjeteve të transportit.
- të përshkruajnë planifikimin dhe organizimin e punës në një servis për shërbime mjeteve të transportit;
- të shpjegojnë kalendarin dhe grafikun e punimeve në një servis për shërbime mjeteve të transportit;
- të përshkruajnë procedurat e hartimit, plotësimit dhe ruajtjes së dokumentacionit teknik;
- të llogaritin koston dhe çmimin e shërbimeve të kryera;
- të përshkruajnë standardet ndërkombëtare që veprojnë në fushën e shërbimeve të mjeteve të transportit;
- të shpjegojnë rëndësinë dhe procedurat e kontrollit të cilësisë së punimeve në servis;
- të shpjegojnë rëndësinë dhe procedurat e mirëmbajtjes së mjedisit, mjeteve dhe materialeve të punës në servis;
- të argumentojnë rëndësinë e etikës së komunikimit me profesionalizëm;
- të përshkruajnë rregullat e sigurisë në punë dhe të mbrojtjes së mjedisit në shërbimet e mjeteve të transportit.

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Organizimi dhe ligjshmëria në shërbime mjeteve të transportit”, kl.13 - 32 orë**

Tema 1	Llojet dhe format ligjore të bizneseve në shërbimet e mjeteve të transportit.	2 orë
Tema 2	Legjislacioni që vepron në shërbimet e mjeteve të transportit.	2 orë
Tema 3	Organika, funksionet, detyrat, përshkrimet e punës dhe drejtimit e karrierës në një servis tipik	4 orë
Tema 4	Planifikimi dhe organizimi i punës në servis	3 orë
Tema 5	Kalendari dhe grafiku i punimeve në servis	2 orë
Tema 6	Dokumentacionin teknik, plotësimi dhe ruajtja e tij në servis	3 orë
Tema 7	Standardet ndërkombëtare dhe kombëtare që veprojnë në shërbimet e mjeteve të transportit.	2 orë
Tema 8	Kontrolli i cilësisë së shërbimeve të kryera në servis	2 orë
Tema 9	Llogaritja e koston dhe e çmimit të shërbimeve të kryera në servis	4 orë
Tema 10	Mirëmbajtja e mjedisit, mjeteve dhe materialeve të punës në servis	2 orë
Tema 11	Siguria në punë dhe mbrojtja e mjedisit në shërbimet e mjeteve të transportit.	3 orë
Tema 12	Etika profesionale dhe komunikimi në shërbimet e mjeteve të transportit.	3 orë

4. Lënda “Diagnostikimi i parregullsive në mjetet e transportit”, (L-18-300-23). Kl.13 – 64 orë

• **Synimet e lëndës “Diagnostikimi i parregullsive në mjetet e transportit”, kl. 13.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Diagnostikimi i parregullsive në mjetet e transportit”, kl.13, nxënësit duhet:

- të shpjegojnë kuptimin për termin “diagnostikim” i parregullsive.
- të argumentojnë rëndësinë e diagnostikimit të parregullsive në automjete.
- të përshkruajnë parimet në të cilat bazohet diagnostikimi i parregullsive në automjete.

- të përshkruajnë metodat dhe mjetet që përdoren në diagnostikimin e parregullsive në automjete.
 - të përshkruajnë rregullat e sigurisë në punë dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë diagnostikimit të parregullsive në automjete.
 - të rendisin parregullsitë kryesore në sistemet, mekanizmat dhe agregatet e automjeteve, të tregojnë shkaqet e tyre dhe mënyrat e mënjanimi.
 - të përshkruajnë procedurat e duhura për diagnostikimin e parregullsive në agregatet, sistemet dhe mekanizmat kryesore të automjeteve.
 - të përshkruajnë procedurat e diagnostikimit me anën e kompjuterit, të parregullsive në agregatet, sistemet dhe mekanizmat kryesore të automjeteve.
 - të përshkruajnë procedurat e diagnostikimit të parregullsive në automjetet hibride dhe elektrike.
- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Diagnostikimi i parregullsive në mjetet e transportit”, kl.13 - 64 orë**

Tema 1	Bazat e diagnostikimit teknik të automjeteve.	2 orë
Tema 2	Diagnostikimi me kompjuter i parregullsive të automjetit.	6 orë
Tema 3	Diagnostikimi i parregullsive në sistemet elektrike, elektronike dhe kompjuterike të automjetit.	6 orë
Tema 4	Diagnostikimi i parregullsive në motorin e automjetit dhe sistemet ndihmëse të motorit	6 orë
Tema 5	Diagnostikimi i parregullsive në sistemet e mbrojtjes së mjedisit nga ndotja	4 orë
Tema 6	Diagnostikimi i parregullsive në sistemin e transmetimit të fuqisë të automjetit	6 orë
Tema 7	Diagnostikimi i parregullsive në sistemin e frenimit të automjetit	6 orë
Tema 8	Diagnostikimi i parregullsive në sistemin e drejtimit të automjetit	6 orë
Tema 9	Diagnostikimi i parregullsive në sistemin e ecjes dhe të varjes së automjetit	6 orë
Tema 10	Diagnostikimi i parregullsive në karrocerinë e automjetit;	4 orë
Tema 11	Diagnostikimi i parregullsive në sistemet e sigurinë së lëvizjes, sigurisë fizike dhe të orientimit të automjeteve;	4 orë
Tema 13	Diagnostikimi i parregullsive në automjetet hibride dhe elektrike	6 orë
Tema 14	Rregullat e sigurisë në punë gjatë diagnostikimit të parregullsive në automjete	2 orë

5. Lënda “Sistemet moderne në mjetet e transportit” (L-18-301-23). Kl.13 – 64 orë

- **Synimet e lëndës “Sistemet moderne në mjetet e transportit”, kl. 13.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Sistemet moderne në mjetet e transportit”, kl.13, nxënësit duhet:

- të tregojnë cilat janë sistemet moderne kryesore në mjetet e transportit;
- të përshkruajnë parimin e punës, ndërtimin dhe funksionimin e sistemeve moderne për sigurinë aktive në automjete;
- të përshkruajnë parimin e punës, ndërtimin dhe funksionimin e sistemeve moderne për

sigurinë pasive, në automjete;

- të përshkruajnë parimin e punës, ndërtimin dhe funksionimin e sistemeve moderne për sigurinë e lëvizjes, sigurinë fizike dhe orientimin e automjeteve;
- të përshkruajnë parimin e punës, ndërtimin dhe funksionimin e sistemeve moderne për përmirësimin e parametrave teknike dhe të komfortit në automjete;
- të përshkruajnë parimin e punës, ndërtimin dhe funksionimin e sistemeve moderne për mbrojtjen e mjedisit, në automjete;
- të përshkruajnë sistemet e ndihmës dhe informacionit të drejtuesit të automjetit;
- të tregojnë përdorimin e sistemeve inteligjente në automjete;
- të përshkruajnë automjetet me burime energjie alternative;
- të përshkruajnë prirjet e zhvillimit të mjeteve të transportit të së ardhmes.

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Sistemet moderne në mjetet e transportit”, kl.13 -64 orë**

Tema 1	Njohuri të përgjithshme për sistemet moderne në mjetet e transportit	2 orë
Tema 2	Sistemet moderne të sigurisë aktive në mjetet e transportit	8 orë
Tema 3	Sistemet moderne të sigurisë pasive në mjetet e transportit	5 orë
Tema 4	Sistemet moderne të sigurisë fizike (kundra vjedhjes) të mjeteve të transportit	4 orë
Tema 5	Sistemet moderne të orientimit të mjeteve të transportit.	3 orë
Tema 6	Sistemet moderne për përmirësimin e parametrave teknikë të mjeteve të transportit	8 orë
Tema 7	Sistemet moderne për qëndrueshmërinë e mjeteve të transportit	4 orë
Tema 8	Sistemet moderne të komfortit në mjetet e transportit	7 orë
Tema 9	Sistemet moderne për mbrojtjen e mjedisit	8 orë
Tema 10	Sistemet e ndihmës dhe informacionit të drejtuesit të automjetit	7 orë
Tema 11	Përdorimi i sistemeve inteligjente në mjetet e transportit.	2 orë
Tema 12	Automjetet me burime energjie alternative	4 orë
Tema 13	Prirjet e zhvillimit të automjeteve në të ardhmen	2 orë

6. Lënda “Ndërtimi dhe shërbimi i automjeteve elektrike dhe hibride”, kl.13 - 32 orë

• **Synimet e lëndës “Ndërtimi dhe shërbimi i automjeteve elektrike dhe hibride”, kl. 13.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Ndërtimi dhe shërbimi i automjeteve elektrike dhe hibride”, kl.13, nxënësit duhet:

- të bëjë klasifikimin e automjeteve elektrike dhe hibride;
- të përshkruajnë parimin e punës, ndërtimin dhe funksionimin e sistemeve të automjeteve elektrike dhe hibride;
- të shpjegojnë sistemet shtytëse të automjeteve hibride dhe elektrike;
- të shpjegojë motorët elektrikë dhe bateritë e ndryshme për automjetet hibride dhe elektrike;
- të shpjegojë aspektet themelore të elektronikës së kontrollit dhe teknologjive të karikimit dhe ruajtjes së energjisë në autojetet elektrike dhe hibride;

- të shpjegojë rrjetet e tensionit të lartë dhe të tensionit të ulët në automjetet elektrike dhe hibride;
 - të përshkruajnë elementet që përbëjnë sistemet e transmetimit dhe të menaxhimit termik në automjetet hibride dhe elektrike;
 - të përshkruajnë procedurat e mirëmbajtjes, duke ndjekur standardet e cilësisë në automjetet elektrike dhe hibride;
 - të përshkruajnë rregullat e sigurisë dhe të mbrojtjes së mjedisit për automjetet elektrike dhe hibride, duke ndjekur protokollet e vendosura;
 - të përshkruajnë teknikat e riparimit të elementeve e të montimeve të sistemeve shtytëse;
 - të përshkruajnë teknikat e çmontimit e të montimit të sistemeve të ruajtjes së energjisë;
- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Ndërtimi dhe shërbimi i automjeteve elektrike dhe hibride”, kl.13 - 32 orë**

Tema 1	Llojet e automjeteve elektrike dhe pajisjet e përgjithshme të tyre	2 orë
Tema 2	Llojet e automjeteve hibride dhe pajisjet e përgjithshme të tyre	2 orë
Tema 3	Burimet e energjisë dhe akumulatorët e automjeteve elektrike dhe hibride	3 orë
Tema 4	Motori elektrik	3 orë
Tema 5	Rrjetet e tensionit të lartë dhe të tensionit të ulët	3 orë
Tema 6	Sistemet e komandimit elektronik për automjetet elektrike dhe hibride	3 orë
Tema 7	Sistemet e menaxhimit termik të automjeteve elektrike dhe hibride	2 orë
Tema 8	Sistemi i frenimit rigjenerues i automjeteve elektrike dhe hibride	2 orë
Tema 9	Sistemi i transmetimit të fuqisë në automjetet elektrike dhe hibride	3 orë
Tema 10	Karikimi i baterive të automjeteve elektrike	2 orë
Tema 11	Parregullsitë, diagnostikimi, mirëmbajtja, riparimi dhe zëvendësimi i pjesëve të automjeteve elektrike dhe hibrideve	3 orë
Tema 12	Siguria dhe mbrojtja e mjedisit në shërbimet e automjeteve elektrike dhe hibride	2 orë
Tema 13	Shembuj të automjeteve elektrike dhe hibride të tipave të ndryshme	2 orë

IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale të detyruar

1. Moduli “Punime diagnostikuese në mjetet e transportit”

Drejtimi: Shërbime mjetesh transporti

Niveli: IV i KSHK

Klasa: 13

PERSHKRUESI I MODULIT		
Titulli dhe kodi	PUNIME DIAGNOSTIKUESE NË MJETET E TRANSPORTIT	M-18-867-23
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer punime të diagnostikimit në sistemet dhe mekanizmat e mjeteve të ndryshme të transportit.	
Kohëzgjatja e modulit	93 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar një nga profilet mësimore të nivelit III të KSHK, të drejtimin mësimor “Shërbime mjetesh transporti”.	
Rezultatet e të nxënit (RN) dhe procedurat e vlerësimit	RN 1	Nxënësi kryen punime të diagnostikimit në sistemin elektrik, elektronik dhe kompjuterik të automjetit. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: – të kryejë analizat paraprake për diagnostikimin e sistemit elektrik, elektronik dhe kompjuterik të automjetit; – të bëjë parapërgatitjen e automjetit dhe të vendit të punës për diagnostikimin e sistemit elektrik, elektronik dhe kompjuterik të automjetit; – të kryejë kontrollet dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë e baterisë; – të kryejë kontrollet dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë e sistemit të lëshimit; – të kryejë kontrollet dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë e sistemit të furnizimit me rrymë elektrike të automjetit; – të kryejë kontrollet dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë e sistemit të ndezjes së përzjerjes djegëse; – të kryejë kontrollet dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë e sistemit të ndriçimit dhe të sinjalizimit të automjetit. – të përdorë kompjuterin për diagnostikimin e parregullsive në sistemin elektrik, elektronik dhe kompjuterik të automjetit; – të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për diagnostikimin e sistemit elektrik, elektronik dhe

kompjuterik të automjetit;

- të tregojë kujdesin e duhur për mjetet e punës;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik gjatë diagnostikimit të sistemit elektrik të automjetit.
- të komunikojë me profesionalizëm dhe etikë profesionale.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 2 Nxënësi kryen punime të diagnostikimit në motorin e automjetit

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kryejë analizat paraprake për diagnostikimin e motorit të automjetit;
- të bëjë parapërgatitjen e automjetit dhe të vendit të punës për diagnostikimin e motorit të automjetit;
- të kryejë kontrollet dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë e trupit të motorit;
- të kryejë kontrollet dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë e mekanizmit bjellë-manivelë të motorit;
- të kryejë kontrollet dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë e mekanizmit gazshpërndarës të motorit;
- të kryejë kontrollet dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë e sistemit të vajisjes së motorit;
- të kryejë kontrollet dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë e sistemit të ftohjes me ujë të motorit;
- të kryejë kontrollet dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë e sistemit të ushqimit të motorit me karburator;
- të kryejë kontrollet dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë e sistemit të ushqimit të motorit “diesel”;
- të kryejë kontrollet dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë e sistemit të ushqimit të motorit me injeksion benzine;
- të kryejë kontrollet dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë e sistemit të thithjes së ajrit dhe shkarkimit të produkteve të djegies së motorit;
- të përdorë kompjuterin për diagnostikimin e parregullsive në motorin e automjetit;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për diagnostikimin e motorit të automjetit;
- të tregojë kujdesin e duhur për mjetet e punës;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik gjatë diagnostikimit të motorit të automjetit.
- të komunikojë me profesionalizëm dhe etikë profesionale.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 3 Nxënësi kryen punime të diagnostikimit në sistemin e transmetimit të fuqisë së automjetit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kryejë analizat paraprake për diagnostikimin e sistemit të transmetimit të fuqisë së automjetit;
- të bëjë parapërgatitjen e automjetit dhe të vendit të punës për diagnostikimin e elementeve të sistemit të transmetimit të fuqisë së automjetit;
- të kryejë kontrollet dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë e friksionit të automjetit;
- të kryejë kontrollet dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë e kutisë së ndërrimit të shpejtësisë;
- të kryejë kontrollet dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë e transmisionit kardanic të automjetit;
- të kryejë kontrollet dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë e transmisionit kryesor, diferencialit dhe gjysëmboshteve të automjetit;
- të përdorë kompjuterin për diagnostikimin e parregullsive në elementet e sistemit të transmetimit të fuqisë së automjetit;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për diagnostikimin e elementeve të sistemit të transmetimit të fuqisë së automjetit;
- të tregojë kujdesin e duhur për mjetet e punës;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik gjatë diagnostikimit të elementeve të sistemit të transmetimit të fuqisë së automjetit;
- të komunikojë me profesionalizëm dhe etikë profesionale.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 4 Nxënësi kryen punime të diagnostikimit në sistemet e drejtimit dhe të frenimit të automjetit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kryejë analizat paraprake për diagnostikimin e elementeve të sistemeve të drejtimit dhe të frenimit të automjetit;
- të bëjë parapërgatitjen e automjetit dhe të vendit të punës për diagnostikimin e elementeve të sistemeve të drejtimit dhe të frenimit të automjetit;
- të kryejë kontrollet dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë e elementeve të sistemit të drejtimit të automjetit;
- të kryejë kontrollet dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë e elementeve të sistemit të frenimit të automjetit;
- të përdorë kompjuterin për diagnostikimin e parregullsive në elementet e sistemit të drejtimit dhe sistemit të frenimit të automjetit;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për

diagnostikimin e elementeve të sistemit të drejtimit dhe sistemit të frenimit të automjetit;

- të tregojë kujdesin e duhur për mjetet e punës;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik gjatë diagnostikimit të elementeve të sistemit të drejtimit dhe sistemit të frenimit të automjetit;
- të komunikojë me profesionalizëm dhe etikë profesionale.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të trajtohet në repartin e shkollës për shërbime të mjeteve të transportit ose në servise private të automjeteve ku kryhen diagnostikime.
- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të metodave, teknikave dhe procedurave për diagnostikimin e parregullsive në sistemet dhe mekanizmat e automjeteve.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e procedurave të diagnostimit të parregullsive në sistemet dhe mekanizmat e automjeteve, fillimisht në mënyrë të mbikqyrur nga instruktori dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me veprimtaritë praktike që kryejnë.
- Instruktori duhet të përdorë metodën e simulimit të parregullsive në sistemet dhe mekanizmat e automjeteve.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për kryerjen e diagnostikimit të parregullsive në sistemet dhe mekanizmat e automjeteve.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të nxënësve.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Repart pune për shërbimet e diagnostikimit të parregullsive në sistemet dhe mekanizmat e automjeteve.
 - Automjet në gjendje pune.
 - Kompleti i veglave, pajisjeve dhe instrumenteve të nevojshme për matje dhe kontrolle në sistemet dhe mekanizmat e automjeteve.
 - Kompjuter për diagnostikim automjetesh.
 - Formate të dokumentacionit teknik dhe financiar për shërbimet e automjeteve.
 - Katalogë të automjeteve, manuale, udhëzuesat pune, rregullore, materiale të shkruara në mbështetje të çështjeve që trajtohen në modul.
-

2. Moduli “Shërbime në sistemet moderne të mjeteve të transportit”

Drejtimi: Shërbime mjeteve transporti

Niveli: IV i KSHK

Klasa: 13

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	SHËRBIME NË SISTEMET MODERNE TË MJETEVE TË TRANSPORTIT	M-18-868-23
-------------------------	---	--------------------

Qëllimi i modulit Një modul që aftëson nxënësit për të kryer shërbime të riparimit dhe zëvendësime të pjesëve në sistemet moderne të mjeteve të ndryshme të transportit.

Kohëzgjatja e modulit 33 orë mësimore

Niveli i parapëlqyer për pranim Nxënësit duhet të kenë përfunduar një nga profilet mësimore të nivelit III të KSHK, të drejtimin mësimor “Shërbime mjeteve transporti”.

Rezultatet e të nxënit (RN) dhe procedurat e vlerësimit

- RN 1** Nxënësi kryen punime në sistemet moderne të sigurisë së automjeteve.
- Kriteret e vlerësimit:**
- Nxënësi duhet të jetë i aftë:
- të kryejë analizat paraprake për shërbimet në sistemet moderne të sigurisë së automjetit;
 - të bëjë parapërgatitjen e automjetit dhe të vendit të punës për shërbimet në sistemet moderne të sigurisë së automjetit;
 - të kryejë kontrollet (edhe me kompjuter) dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë në sistemet moderne të sigurisë së automjetit;
 - të kryejë riparimin e ABS (*anti brake system*).
 - të kryejë riparimin e sistemit të aktivizimit rripit të sigurisë dhe të *airbag*-ut (*SRS-Supplemental Restraint System*).
 - të kryejë riparimin e sistemit për kontrollin e presionit të gomave;
 - të kryejë riparimin e sistemit për kontrollin e kapjes së rrotave me sipërfaqen e rrugës (*TCS-traction control system*).
 - të kryejë riparimin e sistemeve elektronike për parkimin, ruajtjen e distancës me mjetet e tjera, pengimin e mënjanimin të mjetit etj.
 - të kryejë riparimin e sistemeve të alarmit dhe kundra vjedhjes së automjetit.
 - të kryejë riparimin e sistemit të komandimit të hapjes dhe mbylljes së dyerve të mjetit.
 - të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për

-
- shërbimet në sistemet moderne të sigurisë së automjetit;
 - të tregojë kujdesin e duhur për mjetet e punës;
 - të zbatojë rregullat e sigurimit teknik gjatë punimeve në sistemet moderne të sigurisë së automjetit.
 - të komunikojë me profesionalizëm dhe etikë profesionale.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 2 Nxënësi kryen punime në sistemet moderne të orientimit (navigimit) të automjetit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kryejë analizat paraprake për shërbimet në sistemet moderne të orientimit të automjetit;
- të bëjë parapërgatitjen e automjetit dhe të vendit të punës për shërbimet në sistemet moderne të orientimit të automjetit;
- të kryejë kontrollet (edhe me kompjuter) dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë në sistemet moderne të orientimit të automjetit;
- të kryejë zëvendësimin e *GPS (Global Positioning System)* të inkorporuar në automjet.
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për shërbimet në sistemet moderne të orientimit të automjetit;
- të tregojë kujdesin e duhur për mjetet e punës;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik gjatë punimeve në sistemet moderne të orientimit të automjetit.
- të komunikojë me profesionalizëm dhe etikë profesionale.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 3 Nxënësi kryen punime në sistemet moderne të komfortit të automjetit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kryejë analizat paraprake për shërbimet në sistemet moderne të komfortit të automjetit;
- të bëjë parapërgatitjen e automjetit dhe të vendit të punës për shërbimet në sistemet moderne të komfortit të automjetit;
- të kryejë kontrollet (edhe me kompjuter) dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë në sistemet moderne të komfortit të automjetit;
- të bëjë riparimin e sistemit të klimatizimit të kabinës (A/C).
- të bëjë riparimin e pajisjeve të zërit (audio) në kabinë.
- të bëjë riparimin e mekanizmave të komandimit të ndenjësve në kabinë.
- të bëjë riparimin e mekanizmave të komandimit të xhamave të dyerve.
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për shërbimet në sistemet moderne të komfortit të automjetit;

- të tregojë kujdesin e duhur për mjetet e punës;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik gjatë punimeve në sistemet moderne të komfortit të automjetit.
- të komunikojë me profesionalizëm dhe etikë profesionale.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 4 Nxënësi kryen punime në sistemet moderne të automjetit për mbrojtjen e mjedisit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kryejë analizat paraprake për shërbimet në sistemet moderne për mbrojtjen e mjedisit;
- të bëjë parapërgatitjen e automjetit dhe të vendit të punës për shërbimet në sistemet moderne për mbrojtjen e mjedisit;
- të kryejë kontrollat (edhe me kompjuter) dhe matjet e duhura dhe të përcaktojë parregullsitë në sistemet moderne të automjetit për mbrojtjen e mjedisit;
- të bëjë zëvendësimin e katalizatorit të gazrave që shkarkohen
- të bëjë zëvendësimin e valvolës *PCV* (*positive crankcase ventilation*).
- të bëjë zëvendësimin e valvolës *EGR* (*exhaust gas recirculation*).
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për shërbimet në sistemet moderne për mbrojtjen e mjedisit;
- të tregojë kujdesin e duhur për mjetet e punës;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik gjatë punimeve në sistemet moderne të automjetit për mbrojtjen e mjedisit.
- të komunikojë me profesionalizëm dhe etikë profesionale.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të trajtohet në repartin e shkollës për shërbime të mjeteve të transportit ose në servise private të automjeteve ku kryhen shërbime të sistemeve moderne të automjeteve.
- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të metodave, teknikave dhe procedurave për diagnostikimin, riparimin dhe mirëmbajtjen e sistemeve moderne të automjeteve.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e procedurave të diagnostikimit, riparimit dhe mirëmbajtjes së sistemeve moderne të automjeteve, fillimisht në mënyrë të mbikqyrur nga instruktori dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me veprimtaritë praktike që kryejnë.
- Instruktori duhet të përdorë metodën e simulimit të parregullsive në sistemet moderne të automjeteve.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për kryerjen e

	shërbimeve në sistemet moderne të automjeteve. – Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuara për çdo rezultat të të nxënit.
Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme: – Repart pune për shërbimet e riparimit dhe mirëmbjates së sistemeve moderne të automjeteve. – Automjet në gjendje pune. – Komploti i veglave, pajisjeve dhe instrumenteve të nevojshme për shërbimet e riparimit dhe mirëmbjates së sistemeve moderne të automjeteve. – Pjesë këmbimi për sistemet moderne të automjeteve. – Kompjuter për diagnostikim automjetesh. – Formate të dokumentacionit teknik dhe financiar për shërbimet e automjeteve. – Katalogë të automjeteve, manuale, udhëzuesa pune, rregullore, materiale të shkruara në mbështetje të çështjeve që trajtohen në modul.

3. Moduli “Teknologjia digjitale në shërbime mjeteve transporti”

Drejtimi: Shërbime mjeteve transporti

Niveli: IV i KSHK

Klasa: 13

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	TEKNOLOGJIA DIGJITALE NË SHËRBIME MJETESH TRANSPORTI	M-18-1975-23
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të përdorur programet digjitale përkatëse për shërbimet në mjetet e transportit dhe organizimin e punës në autoservise.	
Kohëzgjatja e modulit	33 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar një nga profilet mësimore të nivelit III të KSHK, të drejtimin mësimor “Shërbime mjeteve transporti”.	
Rezultatet e të nxënit (RN) dhe procedurat e vlerësimit	RN 1 Nxënësi përdor programet digjitale për shërbimet dhe organizimin e punës në autoservise. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: – të marrë informacionin paraprak për programin digjital. – të përgatitë kompjuterin dhe të përzgjedhë programin digjital përkatës – të analizojë ndërtimin logjik të programit digjital dhe skedarëve që ai përmban. – të realizojë regjistrimin paraprak për riparimin e automjeteve në skedarin përkatës – të printojë nga programi formularin e pranimit – të identifikojë automatikisht automjetet me kodin VIN. – të gjurmojë nga programi historikun e shërbimeve dhe riparimeve të automjeteve – të planifikojë ditët dhe javët e shërbimit të automjeteve – të llogarisë koston paraprake të programit të mirëmbajtjes së automjeteve dhe punëve të servisit të automjeteve – të organizojë një fond zëvendësimi të automjeteve për përdorim të përkohshëm nga klientët – të planifikojë orarin e punës së secilit punonjës, duke marrë parasysh ditët e punës, ditët me raport dhe pushimet – të përcaktojë lloje të ndryshme të punës – të llogarisë automatikisht nga programi koston e riparimeve të automjeteve, duke marrë parasysh punën dhe koston e pjesëve të këmbimit	

-
- të printojë nga programi formularin diagnostikues
 - të printojë nga programi formularin e rradhës së punës.
 - të printojë nga programi kartën e garancisë së punimeve
 - të komunikojë me profesionalizëm dhe etikë profesionale me klientët.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.
-

RN 2 Nxënësi përzgjedh, porosit dhe shet pjesë këmbimi për automjetet duke përdorur programe digjitale.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të marrë informacionin paraprak për pjesët e këmbimit të automjetit.
- të analizojë dokumentacionin teknik dhe të përcaktojë saktë të dhënat (marka, lloji, viti i prodhimit, numri i shasisë) e automjetit.
- të përcaktojë saktë pjesët e këmbimit që do të porositen ose do të shiten.
- të përgatitë kompjuterin dhe të përzgjedhë programin digjital përkatës.
- të gjejë pjesët e këmbimit në programin digjital dhe të përcaktojë saktë kodet e tyre.
- të plotësojë si duhet formularin për porositjen e pjesëve të këmbimit të automjetit.
- të përcaktojë vendndodhjen e pjesëve të duhura të këmbimit në magazinë.
- të plotësojë si duhet faturën e shitjes së pjesëve të këmbimit.
- të komunikojë me profesionalizëm dhe etikë profesionale me klientët.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 3 Nxënësi përzgjedh, porosit dhe shet pjesë këmbimi për automjetet duke përdorur katalogë.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të marrë informacionin paraprak për pjesët e këmbimit të automjetit.
- të analizojë dokumentacionin teknik dhe të përcaktojë saktë të dhënat (marka, lloji, viti i prodhimit, numri i shasisë) e automjetit.
- të përcaktojë saktë pjesët e këmbimit që do të porositen ose do të shiten.
- të përzgjedhë katalogun e duhur të pjesëve të këmbimit të automjetit përkatës.
- të gjejë pjesët e duhura të këmbimit në katalog dhe të përcaktojë saktë kodet e tyre.

- të plotësojë si duhet formularin për porositjen e pjesëve të këmbimit të automjetit.
- të përcaktojë vendndodhjen e pjesëve të duhura të këmbimit në magazinë.
- të plotësojë si duhet faturën e shitjes së pjesëve të këmbimit.
- të komunikojë me profesionalizëm dhe etikë profesionale me klientët.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të trajtohet në repartin e shkollës për shërbime të mjeteve të transportit, në servise private të automjeteve ose në dyqane ku kryhen shitje të pjesëve të këmbimit për automjetet.
- Mësuesi i praktikës duhet të demonstrojë procedurat e përzgjedhjes, porositjes dhe shitjes së pjesëve të këmbimit të automjeteve, duke përdorur katalogët dhe programet kompjuterike përkatëse.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete për kryerjen e procedurave të përzgjedhjes, porositjes dhe shitjes së pjesëve të këmbimit të automjeteve, duke përdorur katalogët dhe programet kompjuterike përkatëse, fillimisht në mënyrë të mbikqyrur nga instruktori dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me procedurat që kryejnë.
- Instruktori duhet të përdorë metodën e "lojës me role", ku nxënësit angazhohen në mënyrë të alternuar në rolet e klientit, porositësit apo të shitësit të pjesëve të këmbimit.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për përzgjedhjen, porositjen dhe shitjen e pjesëve të këmbimit të automjeteve.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të nxënësve.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Mjedise pune për përzgjedhjen, porositjen dhe shitjen e pjesëve të këmbimit të automjeteve.
 - Katalogë të pjesëve të këmbimit të automjeteve.
 - Kompjuter dhe programe kompjuterike për pjesët e këmbimit të automjeteve.
 - Formate të dokumentacionit teknik për porositjen dhe shitjen e pjesëve të këmbimit të automjeteve.
 - Udhëzuesat pune, rregulloret dhe materialet të shkruara në mbështetje të çështjeve që trajtohen në modul.
-

4. Moduli “Shërbime në automjetet elektrike dhe hibride”

Drejtimi: Shërbime mjeteve transporti

Niveli: IV i KSHK

Klasa: 13

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	SHËRBIME NË AUTOMJETET ELEKTRIKE DHE HIBRIDE	M-18-1976-23
-------------------------	---	---------------------

Qëllimi i modulit Një modul që aftëson nxënësit për të kryer shërbime të riparimit dhe zëvendësime të pjesëve në automjetet elektrike dhe hibride duke respektuar rregullat e sigurisë.

Kohëzgjatja e modulit 33 orë mësimore

Niveli i parapëlqyer për pranim Nxënësit duhet të kenë përfunduar një nga profilet mësimore të nivelit III të KSHK, të drejtimin mësimor “Shërbime mjeteve transporti”.

Rezultatet e të nxënit (RN) dhe procedurat e vlerësimit

RN 1 Nxënësi kryen veprimet për sigurinë në punimet në automjetet hibride dhe elektrike me tension të lartë.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të lexojë dhe zbatojë plani e sigurisë për punimet në automjetet hibride dhe elektrike në servis;
- të njohë të drejtat dhe detyrat më të rëndësishme të punonjësit përpara i përket sigurisë;
- të njohë standardet për simbolet dhe vendndodhjen fizike të sinjaleve dhe alarmeve, pajisjet e zjarrfikësve dhe pajisjet e ndihmës së parë;
- të njohë vetitë dhe përdorimet e veshjeve mbrojtëse personale dhe pajisjeve specifike të sigurisë.
- të njohë karakteristikat dhe përdorimin e pajisjeve dhe mjeteve të ndihmës së parë dhe mjekimit.
- të mbajë sistemet e ventilimit dhe depozitimit të mbeturinave në gjendje të përsosur pune.
- të njohë efektet e drejtpërdrejta të një goditjeje elektrike (fibrilacion, mbytje, tetanizimi i muskujve, djegie, ndër të tjera), duke i lidhur ato me pasojat e tyre;
- të njohë efektet indirekte të një goditjeje elektrike (humbja e ekuilibrit, dëmtimet oftalmologjike për shkak të rrezatimit, për shkak të projeksionit të grimcave, ndër të tjera), duke i lidhur ato me shkaqet që i krijojnë ato.
- të kontrollojë funksionalitetin e pajisjeve mbrojtëse individuale për trajtimin e automjeteve hibride dhe elektrike është përshkruar në përputhje me rregulloret e vendosura.

-
- të kontrollojë funksionalitetin e pajisjeve e mbrojtjes kolektive (sinjalëzimi, shtyllat për përcaktimin e zonave, fikëset e tipit ABC, çanta izoluese, ndër të tjera).
 - të kontrollojë nëse elementet mbrojtëse në automjetin elektrik (detektori elektrik i rrjedhjeve, sensori i rrymës, reletë e sigurisë, ndër të tjera) kanë qenë të lidhura.
 - të identifikojë arsyet e rreziqeve elektrike (dëmtimi i izolimit, këputja e kabllave, tensioni i tepërt, nxehtësia ekstreme, harku elektrik, ndër të tjera), duke i lidhur ato me shkaqet që i krijojnë ato.
 - të përzgjedhë për sigurimin e zonës elektrike të punës elementë sinjalizues (postera, pankarta, zinxhirë rrethues, kone sinjalizimi, ndër të tjera).
 - të kufizojë zonën e punës me tension të lartë, me shenja dhe fener rreziku elektrik, duke zbatuar protokollet e vendosura.
 - të vendosë fiksen e zjarrit të tipit ABC në zonën e punës me tension të lartë, në përputhje me protokollet e sigurisë.
 - të vendosë pankarta paralajmëruese sipas klasës së automjeteve elektrike ose hibride bazuar në karakteristikat e tij elektrike të tensionit të lartë.
 - të plotësojë dokumentacionin për monitorimin e operacioneve të kryera në automjetin elektrik në përputhje me rregulloret e vendosura.
 - të informojë eprorin se zona e punës është kufizuar për të kryer punime elektrike të tensionit të lartë, duke zbatuar rregullat aktuale të sigurisë.
 - të respektojë rregulloret e sigurisë, duke përdorur pajisje mbrojtëse kolektive në zhvillimin e operacioneve të kryera.
 - të informojë eprorin që të marrin përgjegjësinë për shkyçjen e tensionit të lartë dhe më pas të mund të kryejnë punime elektrike, duke zbatuar rregulloret aktuale.
 - të kontrollojë që pozicionimi i elementeve të sigurisë në automjet është në përputhje me rregulloret aktuale për automjetet hibride dhe elektrike.
 - të kontrollojë që mjete dhe furnizime specifike (mungesa e detektorit të tensionit, veglave të izoluar, çanta mbuluese të terminalit, ndër të tjera) janë përzgjedhur si duhet
 - të kontrollojë që pajisjet mbrojtëse individuale (doreza izoluese, këpucë dielektrike, veshje mbrojtëse, mbrojtëse kundër harkut, ndër të tjera) janë përdorur në përputhje me rregullat e vendosura të sigurisë.
 - të kontrollojë që mungesa së tensionit të lartë është kryer duke zbatuar planet e sigurisë në automjetet elektrike ose hibride.
 - të kontrollojë që sistemet elektrike të tensionit të lartë janë mbrojtur nga rilidhja duke zbatuar rregulloret e sigurisë.
 - të kontrollojë që terminalet janë izoluar me çanta

-
- mbuluese të terminalit dhe shirit izolues duke aplikuar protokollet aktuale të sigurisë.
- të zbatojë rregulloret e sigurisë, duke përdorur pajisje mbrojtëse individuale dhe kolektive në zhvillimin e teknikave dhe masave të përdorura.
 - të kontrollojë që operacionet e verifikimit të tensionit të secilit prej elementeve janë kryer sipas specifikimeve teknike, në përputhje me rregullat aktuale të sigurisë.
 - të kontrollojë që operacionet për vendosjen e disqeve të kyçjes në elementët e vendosur janë kryer duke ndjekur udhëzimet teknike dhe në përputhje me rregullat e sigurisë.
 - të kontrollojë gjendjen e baterisë së tensionit të lartë vizualisht, duke u siguruar që ajo të mos dëmtohet ose rrjedh.
 - të kontrollojë gjendjen e izolimit të kabllave të tensionit të lartë (ngjyrë portokalli) dhe terminaleve të tyre, duke siguruar funksionalitetin e tyre.
 - të mbajë çelësin e shërbimit në një vend të sigurt, duke shmangur lidhjen aksidentale gjatë punës në automjete elektrike ose hibride.
 - të plotësojë dokumentacionin e monitorimit në automjetet hibride ose elektrike, në përputhje me rregullat e sigurisë dhe cilësisë.
 - Në pjesën e përparme dhe të pasme të mjetit janë vendosur tabelat që tregojnë "automjet pa tension" dhe "punë në vazhdim", duke informuar për gjendjen e punës.
 - të tregojë kujdesin e duhur për mjetet e punës;
 - të komunikojë me profesionalizëm dhe etikë profesionale.
 - të zbatojë rregulloret për parandalimin e rrezikut në punë dhe mbrojtjen e mjedisit, duke identifikuar rreziqet profesionale të detyrueshme në trajtimin e automjeteve elektrike dhe hibride me qëllim parandalimin e tyre.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 2 Nxënësi kryen shërbime të sistemeve të ndryshme shtytëse në automjetet hibride dhe elektrike.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kontrollojë gjendjen e funksionimit të sistemeve të ndryshme shtytëse hibride dhe elektrike;
- të interpretojë variacionet e parametrave të tyre karakteristikë dhe funksionalitetin e elementeve që i përbëjnë ato;
- të përcaktojë madhësitë dhe ligjet bazë elektrike dhe elektronike të lidhura me njësitë e tyre përkatëse.
- të përcaktojë funksionalitetin e sistemeve shtytëse hibride dhe elektrike (lëvizje elektrike, hibride paralele, serike, e

kombinuar, plug-in, e zgjeruar, qeliza karburanti, duke i lidhur ato me tipologjinë dhe karakteristikat e tyre.

- të identifikojë përbërësit e sistemeve të ndryshme hibride dhe elektrike që lidhen me llojin e shtytjes.
- të përcaktojë funksionalitetin e elementëve që përbëjnë sistemet shtytëse elektrike dhe hibride (motori me djegie, makina elektrike, bateria e tensionit të lartë, modulet elektronike të fuqisë, ndër të tjera).
- të zbatojë protokollet e sigurisë të vendosura në kryerjen e punëve të mirëmbajtjes, për automjetet elektrike ose hibride pa tension, në përputhje me rregulloret aktuale të sigurisë.;
- të identifikojë elementet që përbëjnë sistemet e shtytjes elektrike (motor-gjenerator elektrik, kabllot e tensionit të lartë, moduli elektronik i fuqisë, bateria e tensionit të lartë, karikuesi i jashtëm, ndër të tjera) për të kryer mirëmbajtjen, duke përshkruar karakteristikat dhe funksionet e tyre.
- të identifikojë dokumentacionin teknik të sistemeve, duke përcaktuar operacionet që do të kryhen në proceset e mirëmbajtjes.
- të realizojë proceset e mirëmbajtjes dhe/ose zëvendësimi i elementeve në automjetet elektrike janë vendosur, sipas udhëzimeve teknike të prodhuesit dhe simptomave dhe defekteve të identifikuara.
- të përzgjedhë materialet, pajisjet, veglat dhe mjetet për mirëmbajtjen e elementeve të sistemeve të shtytjes elektrike.
- të realizojë operacionet e çmontimit, montimit dhe lidhjes, duke ndjekur specifikimet teknike të prodhuesit dhe në përputhje me rregullat e sigurisë të vendosura për automjetet elektrike.
- të realizojë kontrolle dhe rregullime të parametrave të vendosur, duke ndjekur specifikimet e dokumentacionit teknik të prodhuesit.
- të kontrollojë dhe verifikojë që njësitë e kontrollit të sistemeve të shtytjes elektrike përmbajnë versionin më të fundit të softuerit, duke e përditësuar atë kur është e nevojshme.
- të verifikojë pas operacioneve të kryera, se është rikthyer funksionaliteti i kërkuar në sistemet e shtytjes elektrike.
- të plotësojë dokumentacionin e monitorimit ë gjatë operacioneve të kryera në automjetin elektrik në përputhje me rregulloret e përcaktuara.
- të plotësojë siç duhet dokumentacioninteknik dhe financiar për shërbimet në sistemet e ndryshme shtytëse hibride dhe elektrike;
- të tregojë kujdesin e duhur për mjetet e punës;
- të komunikojë me profesionalizëm dhe etikë profesionale.
- të zbatojë rregulloret e sigurisë, duke përdorur pajisje mbrojtëse individuale dhe kolektive në zhvillimin e masave dhe operacioneve të kryera;

- të zbatojë rregulloret aktuale për parandalimin e rrezikut në punë dhe mbrojtjen e mjedisit, depozitimin e mbetjeve në vendet dhe kontejnerët e vendosur

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 3 Nxënësi kryen shërbime te sistemi elektrike i tensionit të lartë, te bateritë dhe te sistemi i karikimit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kufizojë zonën e punës me fenerë dhe sinjalistikë, duke zbatuar protokollet e vendosura.
- të informojë eprorin përgjegjës për shkyçjen e tensionit të lartë në automjetet elektrike ose hibride, duke zbatuar rregulloret aktuale.
- të interpretojë dokumentacionin teknik të sistemeve elektrike të tensionit të lartë, duke e lidhur me aplikimin e secilit prej tyre,
- të përcaktojë madhësitë fizike të përdorura në qarqet elektrike të tensionit të lartë, duke përshkruar vlerat e tyre.
- të përcaktojë funksionalitetin dhe simbolikën e qarqeve elektrike të tensionit të lartë në automjetet hibride dhe elektrike.
- të përcaktojë funksionalitetin e komponentëve të qarqeve të ndryshme elektrike të tensionit të lartë si (vendosja e kablllove të tensionit të lartë, njësitë e kontrollit të rrjetit në bord, moduli elektronik i energjisë, ngarkuesi i baterisë me tension të lartë, bateria e tensionit të lartë, kompresori i ajrit të kondicionuar, ngrohja me tension të lartë , etj).
- të identifikojë llojet e kablllove, izolatorëve, lidhjeve të tensionit të lartë, duke përshkruar karakteristikat e tyre elektrike dhe mekanike që i lidhin me aplikimin e tyre.
- të përcaktojë elementët e sistemeve të karikimit të baterive me tension të lartë (priza e karikimit, moduli i kontrollit të karikimit, lidhësit e karikimit AC dhe DC, ndër të tjera).
- të përcaktojë funksionalitetin dhe tipologjinë e akumulatorëve ose baterive të tensionit të lartë të montuara në automjete elektrike ose hibride.
- të përzgjedhë pajisjet, veglat dhe mjetet për kontrollin dhe mirëmbajtjen.
- të përcaktojë elementët e sistemeve elektrike të tensionit të lartë që kanë nevojë për kontroll dhe mirëmbajtje (kabllot e tensionit të lartë, terminalet, lidhësit, kompresori i ajrit të kondicionuar, ngrohja e tensionit të lartë, etj) duke interpretuar informacionin e vlerave të marra në matjet e kryera.
- të përzgjedhë veprimet e çmontimit, montimit dhe lidhjes së elementeve të sistemeve elektrike të tensionit të lartë duke respektuar specifikimet teknike dhe në përputhje me

- rregullat e sigurisë për automjetet elektrike.
- të verifikojë se ndërhyrjet e kryera kanë rikthyer funksionalitetin e vendosur në sisteme.
- të kontrollojë që ndërlidhjet e njësive të kontrollit të sistemeve të ndryshme elektrike të tensionit të lartë përmbajnë versionin më të fundit të softuerit.
- të zbatojë standardet e vendosura të sigurisë, duke përdorur pajisje mbrojtëse individuale dhe kolektive në zhvillimin e operacioneve;

Te bateria e tensionit të lartë të automjeteve elektrike

- të kufizojë zonën e punës me fenerë dhe sinjalistikë, duke zbatuar protokollet e vendosura.
- të informojë eprorin përgjegjës për shkyçjen e tensionit të lartë në automjetet elektrike ose hibride, duke zbatuar rregulloret aktuale.
- të përcaktojë elementët e përfshirë në çmontimin e baterisë së tensionit të lartë (lidhës të tensionit të lartë, bateri, kanalet e ftohjes së baterisë, ndër të tjera) të lidhura me ndërhyrjen dhe llojin e baterisë.
- të interpretojë dokumentacionin teknik për çmontimin dhe montimin e baterisë së tensionit të lartë, duke identifikuar simbolologjinë e lidhur dhe zhvillimin e proceseve që duhen ndjekur në operacionet e ndryshme.
- të përzgjedhë materialet, pajisjet, veglat dhe veglat për çmontimin dhe montimin e baterisë së tensionit të lartë.
- të realizojë operacionet e shkyçjes së kanaleve ftohëse të bobinave të tensionit të lartë.
- të heqë mbrojtësit dhe mbulesat nga terminalet e baterisë, duke i kontrolluar për mungesën e tensionit me testuesin e tensionit.
- të shkëpusë terminalet që lidhin baterinë me sistemet elektrike të tensionit të lartë të automjetit ti mbrojë me thasë izolues, në përputhje me rregulloret aktuale.
- të heqë mbërthyesit e baterisë së tensionit të lartë, duke e shkëputur atë nga automjeti sipas udhëzimeve të prodhuesit.
- të vendosë bateria e tensionit të lartë në zonën specifike të sigurisë për atë lloj baterie.
- të zëvendësojë baterinë e tensionit të lartë
- të kontrollojë funksionalitetin e baterisë dhe sistemeve të lidhura me të pas operacioneve të kryera.
- të zbatojë rregulloret e sigurisë dhe ndikimit mjedisor, duke përdorur Pajisjet e Mbrojtjes Personale, PPE (Personal Protection Equipment) përkatëse në ekzekutimin e operacioneve, duke marrë parasysh llojin e baterisë së tensionit të lartë.

Te sistemet e karikimit të jashtëm të baterisë së tensionit të lartë

- të përcaktojë elementët që duhen kontrolluar për mirëmbajtjen e sistemit të karikimit (moduli i kontrollit të sistemit të karikimit, lidhësit shtëpiake ose industriale, prizat

e karikimit).

- të interpretojë dokumentacionin teknik të komponentëve të sistemit të karikimit, duke diferencuar aplikimin e secilit prej tyre dhe duke identifikuar operacionet që do të kryhen në mirëmbajtje dhe verifikim.
- të përzgjedhë materialet, pajisjet, furnizimet dhe mjetet për mirëmbajtjen dhe kontrollin e elementeve të sistemit të rimbushjes së tensionit të lartë.
- të realizojë veprimet e çmontimit, montimit dhe lidhjes së prizave të karikimit, karikuesit, terminaleve, sipas specifikimeve teknike dhe në përputhje me rregulloret aktuale të sigurisë.
- të rregullojë parametrat elektrikë dhe verifikojë që vlerat e specifikuara janë rikuperuar.
- të kontrollojë njësitë e kontrollit të sistemeve të karikimit të jashtëm janë kontrolluar duke verifikuar që ato përmbajnë versionin më të fundit të softuerit, dhe kryer përditësimin kur është e nevojshme.
- të verifikojë funksionalitetin e njësive të kontrollit të sistemeve të karikimit të tensionit të lartë (njësia e kontrollit të karikuesit, njësia e kontrollit të prizës së karikimit).
- të kontrollojë që pas operacioneve të realizuara, funksionaliteti i kërkuar në sistemin e rimbushjes së tensionit të lartë është rikthyer.
- të tregojë kujdesin e duhur për mjetet e punës;
- të komunikojë me profesionalizëm dhe etikë profesionale.
- të plotësojë dokumentacionin e monitorimit të gjatë operacioneve të kryera në automjetin elektrik në përputhje me rregulloret e përcaktuara.
- të plotësojë siç duhet dokumentacionin teknik dhe financiar për shërbimet në sistemet elektrike të tensionit të lartë, bateritë dhe karikimit;
- të zbatojë rregulloret e sigurisë, duke përdorur pajisje mbrojtëse individuale dhe kolektive në zhvillimin e masave dhe operacioneve të kryera;
- të zbatojë rregulloret aktuale për parandalimin e rrezikut në punë dhe mbrojtjen e mjedisit, depozitimin e mbetjeve në vendet dhe kontejnerët e vendosur

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 4 Nxënësi kryen shërbime në sistemet e transmetimit, të menaxhimit termik dhe të frenave rigjeneuese.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë madhësitë dhe ligjet bazë fizike të përfshira në transmetimin e forcës dhe sistemet e menaxhimit termik.
- të përcaktojë funksionalitetin e sistemeve të transmetimit të energjisë në automjetet hibride dhe elektrike (pajisjet

epicikloide, ingranazhet automatike me dy friksione, ingranazhet me një shpejtësi, frenat rigjeneruese, ABS,) duke i lidhur ato me aplikimin e tyre.

- të përcaktojë funksionalitetin e elementeve që përbëjnë sistemet e transmetimit të fuqisë (transboksi, grupi diferencial epiciklik, njësia mekatronike, servo frena elektromekanike, akumulatori i presionit).
- të përcaktojë funksionalitetin e sistemeve të menaxhimit termik në automjetet hibride dhe elektrike (ajri i kondicionuar i kabinës së pasagjerëve, ftohja e makinave elektrike, transformatorët e tensionit dhe bateria e tensionit të lartë,), duke i lidhur ato me aplikimin e tyre.
- të përcaktojë funksionalitetin e elementeve të sistemeve të menaxhimit termik (kompresori i tensionit të lartë të ajrit të kondicionuar, ftohësi, pompat e lëngut ftohës elektrike, sensorët e temperaturës, blloku i valvulave, ngrohësi ose pompa e nxehtësisë.
- të përzgjedhë masat e sigurisë të zbatueshme për transmetimin e energjisë dhe sistemet e menaxhimit termik në automjetet elektrike dhe hibride dhe PPE (Pajisjet e Mbrojtjes Personale) që do të përdoren në operacionet e mirëmbajtjes.

Te sistemet e ndryshimit të shpejtësisë automatike

- të përcaktojë elementët që përbëjnë sistemet e ndërrimit të shpejtësisë (transmetimi epiciklik me një shpejtësi, diferencial, friksion i dyfishtë, njësia mekatronike, bllokimi i parkimit, leva e përzgjedhësit) për mirëmbajtje, duke përshkruar karakteristikat dhe funksionet e tyre.
- të interpretojë dokumentacionin teknik të sistemeve të ndërrimit të shpejtësisë automatike, duke identifikuar operacionet që do të kryhen në proceset e mirëmbajtjes.
- të realizojë proceset e mirëmbajtjes dhe/ose zëvendësimit të elementëve në kutitë automatike, sipas udhëzimeve teknike të prodhuesit.
- të përzgjedhë materialet, pajisjet dhe veglat për mirëmbajtjen dhe/ose zëvendësimin e elementeve të sistemeve të transmetimit automatik me një shpejtësi dhe të transmiseve me dy friksione.
- të realizojë veprimet e çmontimit, montimit dhe bashkimit sipas specifikimeve teknike dhe në përputhje me rregullat e sigurisë të vendosura për automjetet elektrike.
- të kontrollojë dhe rregullojë parametrave e vendosur, sipas specifikimeve të dokumentacionit teknik.
- të kontrollojë njësitë e kontrollit të sistemeve të ndërrimit të marsheve dhe të verifikojë që ato përmbajnë versionin më të fundit të softuerit.
- të kontrollojë se pas operacioneve të kryera është rikthyer funksionaliteti i kërkuar në sisteme.

Te sistemi i frenimit rigjenerues

- të përcaktojë elementet që përbëjnë sistemet e frenimit rigjenerues (përforcues elektromekanik i frenave, sistem ABS, akumulator presioni, frena hidraulike, motor-gjenerator i rrymës trefazore, ndër të tjera) të lidhura me vendndodhjen e tyre në automjet, për të kryer çmontimin, montimin dhe punimet e përcaktuara.
- të interpretojë dokumentacionin teknik i sistemeve të frenimit rigjenerues, duke identifikuar simbolologjinë e lidhur dhe zhvillimin e proceseve që duhen ndjekur në operacionet e ndryshme.
- të përzgjedhë materialet, pajisjet, veglat dhe mjetet për të kryer proceset e mirëmbajtjes dhe zëvendësimit të elementeve të sistemit të frenimit.
- të realizojë proceset e mirëmbajtjes së frenave, duke aplikuar plane sigurie dhe cilësie në automjetet hibride dhe elektrike.
- të realizojë operacionet e çmontimit dhe verifikimit të gjendjes së elementeve sipas specifikimeve teknike, në përputhje me rregullat aktuale të sigurisë.
- të realizojë operacionet e montimit, lidhjes së elementeve dhe zëvendësimit të lëngjeve duke ndjekur udhëzimet teknike të përcaktuara.
- të realizojë kontrollet dhe rregullimet e parametrave të elementeve të sistemit rigjenerues të frenimit, sipas specifikimeve të dokumentacionit teknik të prodhuesit.
- të kontrollojë njësitë e kontrollit të sistemeve të frenimit rigjenerues duke verifikuar që përmbajnë versionin më të fundit të softuerit, duke e përditësuar atë kur është e nevojshme.
- të kontrollojë që funksionaliteti i kërkuar në sistemet e frenimit rigjenerues është rikthyer pas operacioneve të kryera.
- të verifikojë se operacionet e kryera rivendosin funksionalitetin e sistemit të frenimit
- të plotësojë dokumentacionin përcjellës për operacionet e kryera, sipas rregulloreve të përcaktuara.

Te sistemi i ajrit të kondicionuar të kabinës së pasagjerëve

- të përcaktojë elementet që përbëjnë sistemin e ajrit të kondicionuar të dhomës së pasagjerëve dhe vendndodhjen e tyre në automjet (njësia e kontrollit të menaxhimit termik, kompresori i tensionit të lartë, kondensuesi, avulluesi).
- të interpretojë dokumentacionin teknik të sistemit të kondicionimit për të përcaktuar mirëmbajtjen që do të kryhet dhe për të identifikuar parametrat e funksionimit dhe lëngjet e nevojshme për rikarikimin e qarqeve.
- të përcaktojë proceset e mirëmbajtjes për elementët e qarkut ftohës dhe të qarkut të ngrohjes me pompë nxehtësie ose ngrohës, duke zbatuar planet e vendosura të sigurisë dhe cilësisë.

- të përzgjedhë materialet, pajisjet, veglat dhe mjetet për mirëmbajtjen e komponentëve të sistemit të kontrollit të klimës në ndarjen e pasagjerëve (ajri i kondicionuar dhe ngrohja).
- të realizojë çmontimin, montimin dhe/ose zëvendësimin e elementeve dhe gazeve ose lëngjeve, sipas specifikimeve teknike.
- të realizojë rikuperimin dhe rimbushjen e gazeve ose lëngjeve të sistemit.
- të realizojë kontrollet dhe rregullimet e parametrave të vendosur dhe të verifikojë që sistemi është rikthyer në funksionalitet.
- të kontrollojë njësitë e kontrollit të sistemeve të klimës së ndarjes së pasagjerëve dhe të realizojë përditësimin e softuerit aty ku është e nevojshme.

Te sistemet e ftohjes së baterive dhe elementeve elektrike të tensionit të lartë

- të përcaktojë elementët që përbëjnë sistemin e ftohjes së baterisë dhe elementët elektrikë të tensionit të lartë (lëng ftohës, bateri me tension të lartë, pompë ftohës, radiator, njësia e kontrollit termik, shkëmbyesi i nxehtësisë) për të kryer mirëmbajtjen e tij
- të interpretojë dokumentacionin teknik të elementeve të sistemit të ftohjes së baterive dhe elementeve elektrike të tensionit të lartë, duke identifikuar operacionet që duhen kryer në proceset e mirëmbajtjes.
- të përcaktojë proceset e mirëmbajtjes së elementeve të sistemit, duke zbatuar planet e vendosura të sigurisë dhe cilësisë.
- të përzgjedhë materialet, pajisjet, furnizimet dhe mjetet për mirëmbajtjen dhe/ose zëvendësimin e elementeve të sistemit të ftohjes së baterive dhe elementeve elektrike të tensionit të lartë.
- të realizojë veprimet e çmontimit, montimit dhe bashkimit, sipas specifikimeve teknike dhe në përputhje me rregullat e sigurisë dhe mjedisit.
- të realizojë rikuperimin dhe rimbushjen e lëngjeve ftohëse nga sistemet e ftohjes së baterive dhe elementët elektrikë të tensionit të lartë.
- të realizojë kontrollet dhe rregullimet e parametrave të vendosur, duke ndjekur specifikimet e dokumentacionit teknik të prodhuesit dhe të verifikojë se janë brenda kufijve të përcaktuar.
- të kontrollojë njësitë e kontrollit të sistemit duke verifikuar që ato përmbajnë versionin më të fundit të softuerit.
- të kontrollojë që funksionaliteti i kërkuar në sistem është rikthyer pas operacioneve të kryera.
- të plotësojë dokumentacionin monitorues të operacioneve të kryera në qarqet e tensionit të lartë të automjetit elektrik, në

përputhje me rregulloret e vendosura.

- të tregojë kujdesin e duhur për mjetet e punës;
- të komunikojë me profesionalizëm dhe etikë profesionale.
- të plotësojë dokumentacionin e monitorimit të gjatë operacioneve të kryera në automjetin elektrik në përputhje me rregulloret e përcaktuara.
- të plotësojë siç duhet dokumentacionin teknik dhe financiar për shërbimet në sistemet e transmetimit, frenat rrigjeneuese dhe menaxhimit termik;
- të zbatojë standardet e sigurisë, duke përdorur PPE (Pajisjet e Mbrojtjes Personale) të përshtatshme për proceset dhe grumbullimin dhe ruajtjen e lëngjeve kontaminuese në zhvillimin e operacioneve në përputhje me rregulloret mjedisore.
- të zbatojë rregulloret e sigurisë, duke përdorur pajisje mbrojtëse individuale dhe kolektive në zhvillimin e masave dhe operacioneve të kryera;
- të zbatojë rregulloret aktuale për parandalimin e rrezikut në punë dhe mbrojtjen e mjedisit, depozitimin e mbetjeve në vendet dhe kontejnerët e vendosur

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të trajtohet në repartin e shkollës për shërbime të automjeteve elektrike dhe hibride ose në servise private të automjeteve ku kryhen shërbime të automjeteve elektrike dhe hibride.
- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të metodave, teknikave dhe procedurave për shërbime të automjeteve elektrike dhe hibride.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e procedurave të shërbimeve të automjeteve elektrike dhe hibride, fillimisht në mënyrë të mbikqyrur nga instruktori dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me veprimtaritë praktike që kryejnë.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për kryerjen e shërbimeve të automjeteve elektrike dhe hibride.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të nxënit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Repart pune për shërbimet të automjeteve elektrike dhe hibride.
 - Automjet elektrik dhe hibrid në gjendje pune.
 - Pajisjet mbrojtëse individuale (doreza izoluese, këpucë dielektrike, veshje mbrojtëse, ekran kundër harkut, ndër të tjera)
-

në përputhje me rreziqet profesionale të veprimtarisë profesionale dhe rregulloret e kompanisë

- Elementë sinjalizues (postera, pankarta, zinxhirë përcaktues, kone sinjalizimi) për sigurimin e zonës së punës.
 - Fikës zjarri të tipit ABC për vendosje në zonën e punës me tension të lartë, në përputhje me protokollet e sigurisë.
 - Pajisje dhe mjete të ndihmës së parë dhe mjekim
 - Komplet i veglave, pajisjeve dhe instrumenteve të nevojshme për shërbimet të automjeteve elektrike dhe hibride.
 - Pjesë këmbimi për sistemet e automjeteve elektrike dhe hibride që trajtohen në modul.
 - Testues për diagnostikim dhe kalibrimin e sistemet të automjeteve elektrike dhe hibride që trajtohen në modul.
 - Formate të dokumentacionit për monitorimin e operacioneve të kryera në automjetin elektrik në përputhje me rregulloret e vendosura
 - Formate të dokumentacionit teknik dhe financiar për shërbimet e automjeteve.
 - Katalogë të automjeteve, manuale, udhëzuesa pune, rregullore, materiale të shkruara në mbështetje të çështjeve që trajtohen në modul.
-